

Bemmelse ondernemers In de installatietechniek

René Haegens

In het kringblad van mei 2025 beschreven we de geschiedenis van het Bemmelse 'Installatiebedrijf Hullenaar Balk'. Daarbij lag de nadruk op de inbreng van Hans van 't Hullenaar. Dit keer aandacht voor de mannen die achter Balk Elektro stonden: oprichter Andries Balk en oud-medewerker en latere eigenaar Willie Ratering.

Het huidige logo van "Installatiebedrijf Hullenaar Balk"

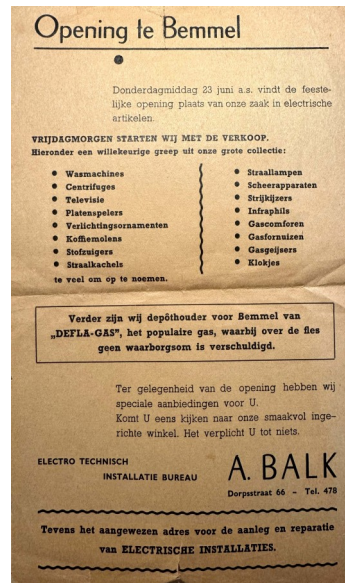
Andries Balk is afkomstig uit Huissen. Zijn ouders hadden daar aan de Vierakkerstraat café Het Centrum (nu bekend als café Het Moment) dat al langer in de familie was. Vader Willem Balk was timmerman /aannemer, tevens behendig in houtsnijwerk voor bijvoorbeeld preekstoelen. Zoals gebruikelijk in die tijd runde de vrouw - in dit geval Willems echtgenote Anna Janssen - in feite het café.

Willem en Anna trouwden in 1921, maar het gezin kreeg met veel tegenslagen te kampen: hun zoon-tje Andries van acht jaar verdronk in de Rijn, tweede zoon Willem overleed jong aan de mazelen en een dochter van begin twintig vond de dood bij een auto-ongeluk op de Karstraat. Willem zelf stierf tijdens de oorlog op pas 54-jarige leeftijd aan een hartstilstand. De kinderen uit het gezin Balk leerden zo al vroeg om zelf aan te pakken en met tegenslag om te gaan. Niet verwonderlijk dat ze in hun latere leven allemaal succesvolle ondernemers werden.

Eigen bedrijf in Bemmell

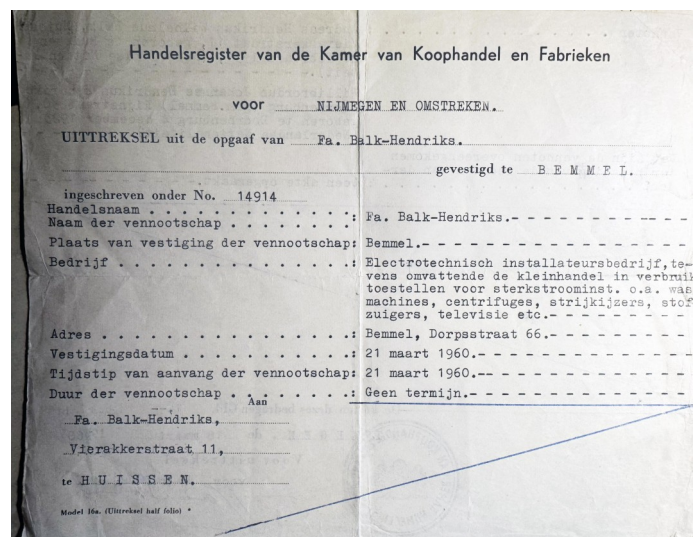
Andries, vernoemd naar zijn overleden broer, werd geboren in 1931, tezamen met zijn tweelingzus Liesbeth. Na de lagere school volgde hij de ambachtsschool en begon als 16-jarige jaar bij de firma T.H.G. Smit en Zonen in Huissen om het vak van elektricien in de praktijk te leren. Daar behaalde hij de nodige vakdiploma's. Acht jaar later stap-

te hij als elektromonteur over naar installatiebureau J.M. Rijkaart en Zonen in Arnhem. Daar slaagde hij voor zijn installateurs- en middenstandsdiploma's. In die jaren ontmoette hij tevens zijn toekomstige echtgenote Riet Schrijver uit Driel.

In zijn vrije tijd kluste Andries al wat langer voor vrienden en kennissen. Aangemoedigd door zijn moeder en broer Steef, tevens ondersteund door Riet die haar middenstandsdiploma behaalde, was het duidelijk dat Andries een eigen bedrijf zou beginnen.

De uitnodiging voor de opening van de winkel op 23 juni 1960

De inschrijving bij de Kamer van Koophandel

In 1960 kwam het ervan: hij huurde een pand aan de Dorpsstraat 66 in Bemmell, (voorheen de Ruitter) en op 21 maart van dat jaar werd Elektrotechnisch Installatiebedrijf A.H.W. Balk ingeschreven bij de Kamer van Koophandel. In hetzelfde jaar trouwde hij met Riet, en samen openden ze op 23 juni hun eigen winkel in elektrische artikelen.

Samen met zijn eerste knecht Piet Witjes uit Huissen ging Andries met de scooter op pad. Een gereedschapskist achterop, en een bos met destijds ijzeren elektriciteitsleidingen op de schouders. Riet bekommerde zich om de winkel, verzorgde de administratie en typte de offertes en facturen. Ze werd ondersteund door een huishoudelijke hulp, tevens opvang voor de kinderen in het inmiddels groeiende gezin.

Andries en Riet Balk in hun winkel Dorpsstraat 66

Van Dorpsstraat 66 naar 29

In 1971 was het bedrijf dusdanig gegroeid dat Andries en Riet op zoek gingen naar een ruimer bedrijfspand en woning. De keuze viel op het huis van Bart Verweijen aan de Dorpsstraat 29, op de hoek van de Dorpsstraat met de Klappenburgstraat. Daar was voldoende plaats voor een nieuwe, ruimere winkel met daaronder een werkplaats en magazijnopslag, plus een garage voor meerdere busjes.

Het ruime assortiment op de Dorpsstraat 66.

Door de ramen kunnen we café de Roskam zien

Het assortiment in de winkel was wel minder uitgebreid dan op nummer 66. Met name het witgoed en televisies verdwenen, omdat speciaalzaken die onderdeel waren van inkoopcombinaties (zoals Eltink) veel scherpere prijzen konden hanteren. In de winkel specialiseerde Balk Elektro zich voornamelijk in verlichting en installatiematerialen.

Er volgden een aantal voorspoedige jaren waarin het bedrijf snel groeide. Balk Elektro bood tevens onderdak aan stagiaires, of leerlingen uit het leerlingwezen zoals dat destijds heette.

De ingang van de winkel aan de Klappenburgstraat.

Er waren ook mindere periodes. Zo ontstond eind jaren 70 een woningbouwcrisis: de hypotheekrentes stegen naar ongekennde hoogte, de huizenprijzen stortten in en er werden bijna geen woningen en bedrijfspanden meer gebouwd. Voor Balk Elektro betekende het minder werk. En hoewel Andries er alles aan deed om voor zijn personeel het werk te behouden, daalde het aantal medewerkers van negen naar slechts vier.

Dankzij de subsidieregelingen rond de Premie A- en B-woningen die na een aantal jaren volgden, konden bedrijven weer uit het dal kruipen. Balk Elektro ging vele grote projecten aan, in onder meer de nieuwbouwwijken in Bemmelen, Beuningen en Hatert. Tevens werden er grote projecten voor bedrijfs- en winkelpanden aangenomen zoals koelhallen tot ver buiten de provincie Gelderland. Verder nieuwe garagebedrijven voor Henk Scholten Volvo, in Arnhem de eerste Praxis en in Bemmelen de uitbreiding van de veiling V.O.N.

Exclusief de oproepkrachten en stagiaires had het bedrijf inmiddels gemiddeld zo'n tien mensen in dienst.

Geen opvolgers

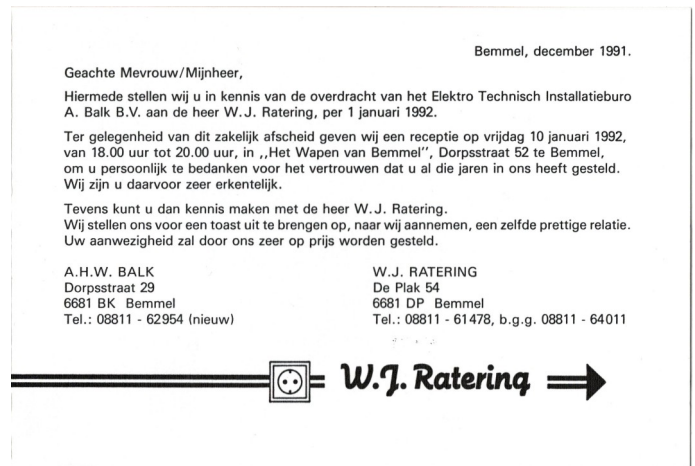
Toen Andries zijn 60^e verjaardag zag naderen, dacht hij er steeds vaker over na om het qua werk wat rustiger aan te gaan doen en het stokje over te dragen. Zoon Wim leek aanvankelijk wel belangstelling te hebben. Van jongs af aan had Wim al allerhande klussen bij zijn vader gedaan: met de monteurs mee naar projecten, tot het rondbrengen van rekeningen en helpen in het magazijn en de winkel. Maar toen hij eenmaal zijn elektrotechnische studie had afgerond, had hij meer interesse om internationaal actief te zijn. Er volgde een internationale carrière bij Shell. De dochters Marion en Yvonne hadden helaas ook geen interesse om in het bedrijf te komen werken.

In 1989, gedurende een bezoek aan zijn zoon Wim in Amerika, kwamen ze samen tot de definitieve conclusie dat het beter was dat Wim ervan afzag om Andries op te volgen. Een lastige beslissing, maar Andries had met medeweten van Wim intussen al de nodige voorbereidingen getroffen om het bedrijf over te doen aan een trouw en kundig medewerker. Hij kwam nog datzelfde jaar met Willie Ratering overeen dat Willie mede-eigenaar zou worden en dat Balk BV in de jaren die volgden geleidelijk zou worden overgedragen.

Eind 1991 werd de bedrijfsoverdracht afgerond, echter zonder woning en bedrijfspand. Riet bleef zoals gepland tot eind 1995 de verlichtingsspecialzaak runnen. De woning en het bedrijfspand werden verkocht aan een projectontwikkelaar die er nieuwe appartementen met daaronder winkels liet bouwen. Nadat Andries eind 1995 onverwacht overleed, bouwde Riet met behulp van haar kinderen de winkel af en verhuisde naar Huissen. Naar het huis dat ze nog net samen met Andries had aangekocht. Riet overleed in 2024 op 88-jarige leeftijd.

Nieuwe eigenaar

De nieuwe eigenaar werd dus Willie Ratering, oorspronkelijk afkomstig uit Neerbosch. Zijn ouders hadden daar een tuindersbedrijf, maar ze moesten het van de hand te doen vanwege het zich snel uitbreidende industrieterrein Westkanaaldijk. Ze zochten een nieuwe plek en kwamen terecht in Bemmelen. In 1965 kochten ze het huis aan de Zandsestraat 1 en bouwden er in de loop der tijd

Aankondiging van de overdracht per 1 januari 1992.

een uitgebreid kassencomplex achter. Aardige bijzonderheid is nog dat de verwarmingsketel voor de kassen werden gestookt op een nieuwe energiebron: aardgas. Omdat Bemmelen nog geen aardgas had, werd er een speciale leiding gelegd vanaf het Huissense veer.

Willie, zesde uit het gezin van in totaal acht kinderen, voltooide na de lagere school de LTS en de MTS en kon in 1974 ('net na de Bemmelse kermis') beginnen bij Andries Balk als leerling elektromonteur. Al van jongs af aan was zijn grote wens om ooit een eigen bedrijf te beginnen. Daarom ging hij avondstudies doen, en haalde de vakdiploma's die nodig waren om zelfstandig te mogen ondernemen.

Hij had wel eens met Andries gesproken over zijn ambities; dus toen die laatste iemand zocht als opvolger, waren beide mannen het snel eens. Tussen 1989 en 1991 leidden ze samen het bedrijf en kon geleidelijk de overdracht plaatsvinden.

Naar De Plak

Vanaf 1 januari 1992 werd Willie alleen eigenaar van Elektrotechnisch Installatiebureau Balk B.V. Hij woonde al sinds zijn huwelijk in 1981 met Thea

Het nieuwe bedrijfslogo is klaar in 1994. Hier bij de oprit aan De Plak.

Hendriks op Het Erf, maar besloot nu om zowel privé als zakelijk te verhuizen naar een nieuwe plek. Het werd De Plak 54. Daar was achter de woning genoeg plaats om loodsen, magazijnen en een kantoor te bouwen.

In de jaren die volgden, bouwde hij het bedrijf verder uit. Nog meer dan voorheen verschoven de werkzaamheden van de woningbouw naar sectoren als industrie, gemeentes en utiliteitsbouw. Maar het bleef niet bij enkel elektrotechnisch werk: ook nieuwe activiteiten als inbraak- en brandmeldinstallatie, airco's en camerabewaking deden hun intrede.

De naam van het bedrijf veranderde niet, want 'Balk' had een goede reputatie en in bijvoorbeeld de Gouden Gids (indertijd een belangrijk reclame-medium) stond de letter B vanzelf al bovenaan. In 1998 werd overigens nog Elektrotechnisch Bureau P. van Driel uit Gendt overgenomen.

Het personeelsbestand groeide geleidelijk uit naar een man of twintig. Belangrijke spil in het bedrijf was Willie's vrouw Thea, die naast het gezin met twee kinderen de bedrijfstelefoon bediende en zorgde voor de bankzaken en het uitschrijven van offertes en facturen.

Met pensioen

September 2010: Willie en Thea Raterink bij het monument dat het personeel aanbood bij het 50-jarig bestaan van Balk B.V.

Ook zoon Denny kwam in het bedrijf werken. Nadat hij alle vakdiploma's had behaald, ging hij aanvankelijk montagewerk doen, maar schakelde al snel over naar het magazijnbeheer en de werkvoorbereiding. Hij werd de rechterhand van Willie, en legde zich toe op ICT-werk en de toepassing van nieuwe technieken en domotica. Denny had echter niet de

ambitie om het bedrijf over te nemen toen zijn vader de pensioengerechtigde leeftijd naderde.

Willie bij de nieuwe bedrijfsbus in 2010.

Bij zijn zoektocht naar opvolging kwam Willie terecht bij Installatiebedrijf Hans van 't Hullenaar.

Met dat bedrijf waren al eerder contacten, met name bij werkzaamheden op elektrotechnisch gebied. Daardoor kon de overname door Noud en Yvonne van 't Hullenaar in 2020 op een soepele manier verlopen. De naam veranderde bij die gelegenheid in 'Installatietechniek Hullenaar Balk'.

De laatste grote verandering vond plaats in 2023. In september van dat jaar droegen Noud en Yvonne de eigendom van het bedrijf over aan een van de medewerkers en zijn jeugdvriend.

In augustus 2025 verdween de laatste bus met het oude Balk-logo uit het straatbeeld. De Volkswagen Transporter herinnerde tot op dat moment nog steeds aan het bedrijf dat Andries Balk 65 jaar eerder had opgericht.

De laatste bedrijfsbus met het oude logo.